

Ferides curades | A Arenys d'Empordà (Garrigàs) i a Palau de Santa Eulàlia hi ha unes terres anomenades *els Comuns*. Són prop del riu Fluvià i el nom n'explica la vella funció: havien estat terres comunals de les quals tot el veïnat es podia aprofitar (llenya, conreu, pastura...). En les darreres dècades aquests *comuns* havien estat sotmesos a una intensa extracció d'àrids, sobretot durant els anys d'eufòria immobiliària. Desbotida la bombolla del formigó, i fallida i desapareguda l'empresa Àrids i Transformats SL, que venia graves i sorres, havien quedat a la vista uns considerables forats molt lletjos. I, subsidiàriament (pagant entre tots els plats trencats), Territori i Sostenibilitat ha restaurat els cràters i hi ha plantat herbes i arbusts per embellir les vint-i-cinc hectàrees devastades i abandonades.

EL BAIX EMPORDÀ *puri abarca*

Les carreteres del Baix Ter | La zona del Baix Ter, en ple Empordanet o Petit Empordà (denominació difosa per l'escriptor Josep Pla per delimitar amb esperit literari l'espai entre el Ter i la seva població natal, Palafrugell), conviu, des de fa anys, amb una xarxa de carreteres rica en paisatge, però pobra en seguretat per als seus usuaris. La majoria de carreteres són estretes, sense marges que permetin arraconar el vehicle en cas necessari i, mentrestant, cada vegada hi circulen més vehicles. En alguns casos, com en el de Torroella de Montgrí, la situació és especialment greu, perquè les dues carreteres que uneixen el municipi amb l'àrea de Girona presenten aquests importants dèficits i no són pocs els accidents mortals que s'hi han produït. Els alcaldes dels municipis afectats per aquesta mancança han arrencat un compromís del Govern de la Generalitat de trobar-hi una solució, a executar en un termini de quatre anys. Cal que el Govern no s'adormi i comenci a concretar accions; és urgent.

©Judith Pujadó

>> La torre de les Hores. Pals.

Òmnium aterra al Baix Empordà

| Després de molts anys de trobades i negociacions sense assolir acords, finalment, hi ha hagut un consens per crear una gestora d'Òmnium Cultural al Baix Empordà. Òmnium, entitat sense ànim de lucre que treballa per a la promoció de la llengua i la cultura catalanes, l'educació i la cohesió social, té prop d'un miler de socis al Baix Empordà, però no hi havia manera d'assolir un acord entre les diferents poblacions per crear-hi una gestora, així que les activitats de la comarca, força nombroses, depenien de la delegació que l'entitat té al Gironès. En els últims temps, el paper d'Òmnium en la defensa dels drets nacionals de Catalunya ha pres força a favor del procés independentista del país, i el Baix Empordà s'ha convertit en una de les comarques amb més empena social per donar suport al referèndum i a la constitució de la República catalana. Hi calia la presència directa d'una entitat com Òmnium per ajudar a canalitzar aquestes inquietuds ciutadanes.

La torre de les Hores, a punt | La torre de les Hores de Pals, un edifici del segle XII, emblema del nucli antic del municipi, ja es pot obrir al públic després de cinc llargs anys de treballs de restauració. La torre, de quinze metres d'alçària i parets de gairebé dos metres d'amplada, s'aixeca sobre una elevació de roca natural. Era la torre mestra de l'antic castell de Pals (segle IX), del qual actualment només queden alguns ves-

tigis, com ara filades de carreu o una cambra amb volta de canó, en una casa adjacent. El petit campanar que corona la torre va ser afegit durant el segle XV i és el que li dona el nom, perquè s'hi va col·locar un rellotge. Mitjançant una subvenció de la Diputació de Girona, l'Ajuntament va iniciar el 2012 la restauració dels elements deteriorats de la torre, com ara les escales de fusta. És una de les torres més ben conservades de la comarca, i des del seu cim hi ha unes vistes notables dels arrossars de Pals, la plana del Baix Ter, el Montgrí i les illes Medes.

LA CERDANYA *sandra adam*

La casa de la frontera | El darrer mes de juny va tenir lloc l'entrega del Premi BBVA Sant Joan, que aquest any ha recaigut en el periodista i escriptor Rafael Vallbona per la seva novel·la *La casa de la frontera*. Aquest manuscrit, que es publicarà durant la Setmana del Llibre en Català d'aquest mes de setembre, està ambientat a Puigcerdà i explica la història de la Cerdanya a través de cinc generacions de la família Grau.

Les protagonistes de la novel·la són la Carme Grau i casa seva, a pocs metres de la frontera entre Puigcerdà i la Guingueta d'Ix. La història comença

quan la Carme abaixa la persiana del local que la família va comprar el 1892 per obrir-hi un hostel. És en aquest moment que la protagonista recorda tot allò que les diferents generacions de la seva família li han anat explicant al llarg del temps, però també el que ella hi va viure des que hi va néixer fins a finals del segle xx.

A través dels diferents personatges de la història, Vallbona explica la història de la família, del local, que va canviant d'usos, i també dels episodis més importants de la nostra història recent, com les dues guerres mundials, la Guerra Civil espanyola i la postguerra, però també parla de l'estraperlo, un imperatiu en terres de frontera.

FeMAP 2017 | Aquest 2017, el Festival de Música Antiga dels Pirineus ha celebrat la seva setena edició. D'un total de quaranta-nou concerts programats entre els mesos de juliol i agost en diferents poblacions del Pirineu, d'Andorra i del sud de França, la Cerdanya n'ha acollit nou. Els concerts s'han ofert tant a l'Alta Cerdanya (la Guingueta d'Ix) com a la Baixa Cerdanya (Puigcerdà, Llívia, Alp, Fontanals de Cerdanya i Urús).

Aquesta setena edició consolida el FeMAP com el festival de música antiga més important del sud d'Europa. La recepta de l'èxit és un combinat de música, patrimoni i turisme que anualment atreu un bon nombre de públic que gaudeix dels concerts però també de les degustacions proposades, les visites al patrimoni o els actes culturals.

A més, el festival té una secció compromesa socialment que organitza un taller per als usuaris de la Fundació ADIS de Puigcerdà. Es tracta d'introduir la música en el col·lectiu de persones amb diversitat funcional que formen part de la Fundació ADIS.

LA GARROTXA

joan sala

Portes obertes a la cultura | Besalú ha inaugurat un nou centre d'interpretació on es fa un repàs a la història de la vila des de fa uns tres mil anys. Es mostren una cinquantena de peces arqueològiques i

© Joan Frigola

>> Centre d'interpretació. Besalú.

documents procedents de diverses col·leccions, en un espai de més de cent metres quadrats ubicat a l'edifici de la Cúria Reial. És un espai molt correctament dispost que ajuda d'una manera notable a conèixer el passat de la vila comtal, i que ben segur serà freqüentat pel nombre públic que visita la població, considerada pel diari *Los Angeles Times* com «el poble espanyol més interessant del qual no has sentit parlar mai». Per tant, és clar que resulta conegut des de terres molt llunyanes. Pel que fa a centres museístics, cal assenyalar que darrerament els museus d'Olot, amb un nou web, han anat posant progressivament a l'abast de tothom les seves col·leccions ubicades en tres equipaments: el Museu de la Garrotxa, on hi ha un important fons d'art; el Museu dels Sants, on s'exhibeix l'artesanía, i Can Trincheria, des d'on es fa un apropament a la societat. Cada vegada resulten més habituals les visites virtuals als museus d'arreu del món, que permeten conèixer el que s'exhibeix a les sales permanents, però també als seus dipòsits, que contenen un nombre molt superior d'obres d'art. És una bona manera de fer visitants als museus per tal d'observar de prop el que s'ha vist a través de la pantalla.

Un model de turisme sostenible | L'associació Turisme Garrotxa ha fet vint anys, i s'ha convertit en un model

de turisme sostenible pioner en l'àmbit català. Des de la seva fundació treballa per fomentar l'economia autòctona, la seva identificació amb l'entorn, la cohesió social i la millora de la qualitat de vida dels habitants de la comarca, impulsant la innovació.

Troballes arqueològiques | Les excavacions que s'han dut a terme en els darrers temps a la Vall d'en Bas han estat molt significatives. A l'assentament de la Dou s'hi han fet unes troballes del bronze final que són les úniques que s'han descobert a Catalunya; d'aquesta època hi ha poca informació no sols en el nostre país sinó també en tot l'arc mediterrani, des de França fins al sud de la Península. Però en una altra excavació del municipi, la de l'Aubert, s'hi han trobat restes altmedievales a partir del segle v que resulten molt atípiques. Aquest assentament, proper als Hostalets d'en Bas, conté una seqüència completa d'una explotació agrícola, ramadera i forestal des del segle v, període final de l'imperi romà, fins al segle x. És una època poc explicada, atesa la gran manca de jaciments, restes antròpiques i documentació. Per tant, el que ens ocupa és molt significatiu. Durant aquest estiu han continuat els treballs, i s'han fet noves troballes. Si hi ha subvenció, es faran futures intervencions, per buscar la zona d'enterrament dels morts, que